

ТУРИЗМЪТ В БЪЛГАРИЯ – МИТОВЕ И РЕАЛНОСТ

ДИСКУСИЯ

Преходът в България мина с упование в туризма като спасител на разбитата ни икономика. И на съсипеания живот на много българи. Стана ли България очакваният туристически рай? И беше ли този период време на промяна, или на подмяна? Има много неизказани и ... неудобни истини.

В България Щастливецът (Алеко Константинов) основа преди 115 години туристическо движение, което стана масово и популярно, но не и комерсиално. Масовата комерсиализация на туризма през последните години направи ли го по-достъпен и по-практикуван, а българина – по-щастлив? И какво вече се разбира под „туризъм“?

Свободното тълкуване на туристическите понятия и още по-свободното осъществяване на идеи и дейности в областта на туризма има една основна цел – бърза и лесна печалба срещу минимално поемане (или при пълна липса) на отговорност. Пък и отговорност пред кого? Нормативната база и особено нейното ефективно приложение изостанаха (в голяма степен умишлено) от развихрящите се дейности в туристическия бизнес, особено в най-„апетитните“ природни кътчета? Еколистите в медиите и режисираните еко-кампании подменят истинските проблеми на и от туризма и отклоняват вниманието от липсата на държавна политика при тяхното решаване.

Повсеместно се изграждат „екопътеки“ – без изискване за оценка на въздействието върху природната среда (вероятно „еко“- етикета се смята за достатъчен?!). Повечето от тях са строени с „европейски“ пари (усвоени, и в значителна част присвоени) чрез проекти. Изграждането на „екопътеки“, оставащо все още нерегулирано, има поне два много сериозни аспекта: опасността, която крият за здравето и живота на посетителите (цяло чудо е, че все още няма нещастни случаи); възникването на сериозни проблеми с опазването на природната среда при безконтролното посещение. Тези аспекти са следствие и от липсата на законен стопанин на екопътеките. Същевременно напоследък се наблюдава и друга тенденция – „припознаването“ им (на много посещения, разбира се) от местните власти, които със свои решения налагат входни такси, необвързани обаче с отговорността за тяхната сигурност.

Новите български „бизнесмени“ също заеха позиции на най-популярните еко-туристически обекти и ги експлоатират косвено, но ни най-малко не се ангажират с тяхната поддръжка (това е работа на тези, които са ги създали – негодуват бизнесмените заради започналата амортизация на туристическата инфраструктура, вместо да влагат част от печалбите си в нея) ...

Почти всяко висше учебно заведение в България подготвя студенти в областта на туризма. Редовно, задочно, изнесено, дистанционно... Има специализирани ВУЗ по туризъм, катедри по туризъм. Редица средни училища също се профилираха в туризма. Насити ли се България с професионалисти в туризма и стигна ли равнището на туристическите услуги у нас общоприетите световни стандарти?

Да се преподава „на теория“, без личен опит (в случая за много форми на туризма – теренен) и без изследователска практика – това е вече нещо обичайно за българските преподаватели във ВУЗ.

България се сдоби с много неправителствени организации в сферата на туризма. И с още повече специализирани фирми и туроператори. Стана ли туризмът с целия си арсенал от видове и дейности привлекателен и масов и постига ли целите, за които широко се афишира в обществото?

Къде е образователният туризъм – този, който трябва да възпитава и „екотуристите“? Той обаче не подлежи на комерсиализация до степен на икономически интерес и „куца“. Куца и организационно, разбира се, но двете причини са тясно свързани.

В България няма вече туризъм, който да не се кичи с етикет „екологичен“. Стана ли българинът „екоосъзнат“, а сградата – „екорай“ (каквато би трябвало да бъде според географските си дадености). И какъв „екотуризмът“ е този, който дефинитивно осигурява неконтролиран лесен достъп на всеки желаещ в най-запазените преди това природни кътчета? За „опазване“ или за „огазване“ на природната среда спомага нашият масов екотуризм (разбиран по български)?

Както беше казал преди години проф. Живко Гълъбов шеговито, но не на шега – „да географизираме екологията“. Подмяната на географската същност на проблемите в околната среда с „екология“ също е проблем, и то много сериозен, ако се съди по наблюдаваните вече последици.

По тези и по много други подобни въпроси (вж. електронния вариант) сп. „География '21“ провокира дискусия. В нейния център е туризмът с всичките му географски аспекти. Защото туризмът е преди всичко география и неговото развитие се нуждае от истински професионализъм. Използвайте списанието и неговото електронно издание за трибуна на вашите мнения, уважаеми читатели и автори. (Бел. ред.)